

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра моніторингу довкілля та природокористування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

«_____» _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Вступ до спеціалізації. Модуль «заповідна справа»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший / бакалаврський

галузь знань 10 Природничі науки
(шифр і назва)

Напрямок підготовки 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування"
(шифр і назва)

освітня програма _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет екологічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою екологічного факультету

“31” серпня 2018 року, протокол №15

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Максименко Н.В., д-р геогр.н., доц., завідувач кафедри моніторингу довкілля та природокористування екологічного факультету

Програму схвалено на засіданні кафедри моніторингу довкілля та природокористування

Протокол №14 від “30” серпня 2018 року

Завідувач кафедри моніторингу довкілля та природокористування

(підпис) Максименко Н. В.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією екологічного факультету

Протокол від «31» серпня 2018 року, протокол № 8

Голова методичної комісії екологічного факультету

(підпис) Максименко Н.В.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціалізації» Модуль «Заповідна справа» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студента чіткого уявлення про заповідну справу, як спеціальність підготовки магістра, що пропонується на факультеті.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни.

- ознайомлення з Галузевим стандартом вищої освіти галузі знань 0401 «Природничі науки», за колишньою спеціальністю 8.04010606 «Заповідна справа»;
- аналіз освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми та засобів діагностики якості вищої освіти;
- оцінка можливості виконувати роботу за професією, назва якої відповідає Національному класифікатору України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 фахівцем, що спеціалізується у «заповідній справі».

1.3 Кількість кредитів - 3

1.4 Загальна кількість годин – 90, у т.ч. на модуль «заповідна справа» - 30 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / <u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	5 й
Семестр	
8-й	9,10-й
Лекції	
12 год.	2 год. (9 семестр)
Практичні, семінарські заняття	
год.	2 год. (10 семестр)
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
18 год.	8 год (9 семестр) 18 год. (10 семестр)
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання: Студент має набути таких компетентностей:

1. Знати основні складові Галузевого стандарту вищої освіти галузі знань 0401 «Природничі науки», за колишньою спеціальністю 8.04010606 «Заповідна справа».
2. Формулювати коло питань, якими володіє фахівець, що спеціалізується у галузі заповідної справи.
3. Проводити пошук роботи згідно набутих компетентностей у галузі заповідної справи.
4. Демонструвати знання аналіз освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми та засобів діагностики якості вищої освіти в заповідній справі.
5. Аналізувати компоненти фахової підготовки, що забезпечують конкретні дисципліни, що викладаються за спеціалізацією «Заповідна справа».

2. Тематичний план навчальної дисципліни «Вступ до спеціалізації» Модуль «Заповідна справа»

Розділ 1. Заповідна справа як спеціальність та науковий напрям.

Тема 1. Заповідна справа як галузь охорони природи.

Мета і завдання заповідної справи. Зміст, визначення та об'єкти заповідної справи. Міжгалузеві зв'язки. Структура заповідної справи як спеціальності.

Тема 2. Інституційний розвиток природно-заповідної справи.

Структура галузевого управління. Концепція збалансованого розвитку в контексті охорони природи. Еколого-правова сфера розвитку: законодавче забезпечення. Еколого-економічна сфера розвитку: фінансово-економічний механізм функціонування. Еколого-соціальна сфера розвитку: рекреаційна сфера, екологічна освіта, просвіта й інформування громадськості. Природозахисна сфера розвитку: екологічний контроль, служби державної охорони. Наукова діяльність. Міжнародне співробітництво.

Розділ 2. Фахова підготовка магістра у галузі заповідної справи.

Тема 1. Галузевий стандарт вищої освіти «Заповідна справа», як підґрунтя для підготовки за однойменною спеціалізацією

Освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма та засоби діагностики якості вищої освіти в заповідній справі.

Тема 2. Працевлаштування фахівця в галузі заповідної справи.

Оцінка можливості виконувати роботу за професією, назва якої відповідає Національному класифікатору України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 фахівцем, що спеціалізується у «заповідній справі».

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Розділ 1. Заповідна справа як спеціальність та науковий напрям.</i>												
<i>Тема 1. Заповідна справа як галузь охорони природи.</i>	5	2				3	5	1				4
<i>Тема 2. Інституційний розвиток</i>	8	2				6	8		1			7

природно-заповідної справи.												
<i>Разом</i>	13	4				9	13	1	1			11
<i>Розділ 2. Фахова підготовка магістра у галузі заповідної справи.</i>												
<i>Тема 1.</i> Галузевий стандарт вищої освіти «Заповідна справа», як підґрунтя для підготовки за однойменною спеціалізацією	8	4				4	8	1	0			8
<i>Тема 2.</i> Працевлаштування фахівця в галузі заповідної справи.	9	4				5	9		1			7
<i>Разом</i>	17	8				9	17	1	1			15
	30	12				18	30	4	2			26

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інституційний розвиток природно-заповідної справи.	1
2	Працевлаштування фахівця в галузі заповідної справи	1
	<i>Разом</i>	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин д.в./з.в.
1	Заповідна справа як галузь охорони природи.	3/4
2	Основні етапи розвитку заповідної справи на території України.	6/7
3	Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця у заповідній справі	2/4
4	Освітньо-професійна програма підготовки фахівця заповідної справи.	2/4
5	Оцінка можливості працевлаштування за фахом «Заповідна справа»	5/7
	<i>Разом</i>	18/26

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено виконання індивідуальних завдань.

2. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні контролю: поточний протягом семестру (1 контрольна робота), передбачений навчальним планом та підсумковий - залік.

Реалізуються ці види контролю за допомогою методів бланкового тестування, практичних робіт та бліц-опитування під час лекцій.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом
T1	T2	T3	T4		
5	5	10	10	30	60
					40
					100

Кожен розділ контролюється у двох формах: бліц-опитування (письмова та /або усна форма), поточні контрольні роботи (письмова форма) та практичні роботи.

Кількість балів поточного контролю розраховується за формулою:

$$O = T + K$$

де Т - кількість балів, отриманих на бліц-опитуваннях під час лекційних занять (максимум 30 балів),

К - кількість балів, отриманих після написання контрольної роботи (максимум 30 балів),

Підсумкова оцінка (максимум 100 балів) складається з оцінки за поточний контроль, яка становить 60 балів (максимум) та оцінки за підсумковий семестровий контроль (залік), яка становить 40 балів (максимум).

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент під час поточного контролю на всіх видах аудиторних занять протягом семестру – 30 балів, при цьому допуск до підсумкового семестрового контролю регламентується наступними умовами.

1. Контрольна робота написана на позитивну оцінку, тобто набрано більш, ніж 50% загальної суми балів кожної контрольної роботи (15 балів і більше).

2. На бліц-опитуваннях набрано більш, ніж 50% загальної суми балів (15 балів і більше).

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
50-100	Зараховано
1-49	Не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Андрієнко Т.Л., Онищенко В.А., Клестов М.Л., Прядко О.І., Арап Р.Я. Система категорій природно-заповідного фонду України та питання її оптимізації (під ред. д.б.н. проф. Т.Л. Андрієнко). – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 60 с.
2. Галузевий стандарт вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» зі спеціальності 8.04010606 «Заповідна справа» галузь знань 0401 «Природничі науки» – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 139 с.
3. Закон України "Про природно-заповідний фонд України". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1992. – С. 1130-1155.
4. Заповідна справа в Україні/ За заг. ред. М.Д. Гродзинського, П.С. Стеценка. – К.: ВФ "Географіка", 2003. – 306 с.
5. Попович С. Ю. Природно-заповідна справа: Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2007. – 480с.
6. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Заповідна справа в Україні. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 336 с.

Допоміжна література

1. Андриенко Т.Л. Европейские подходы к созданию межгосударственных природно-заповедных территорий. // В: «Развитие системы межгосударственных особо охраняемых природных территорий». Киев, 1996, - С.11-14.
2. База даних заснування біосферного резервату. Programul Phare-Credo. – Editura Echim, 2000. – 91 s.
3. Бондаренко В.Д., Криницький Г.Т., Крамарець В.О. та ін. Стратегія і тактика природоохоронної діяльності лісового заповідника.– Львів: СПОЛОМ, 2006.–408 с.
4. Бишоп К., Грин М., Филипс А. Модели национальных парков. М., 2000.
5. Буре Г.С. Роль в Україні Конвенції про охорону дикої флори, фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) // Збереження і моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття в Україні. – К.: Національний екологічний центр України, 2000. - С.15-18.
6. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (переклад українською мовою). – Київ: Авалон, 1998. – 52 с.
7. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч.посібник. Рівне: РДТУ, 2000. – 239 с.
8. Державний стандарт позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю. Проект. - Київ, 2002. – 38 с.
9. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідкове видання. Ужгород: підприємство „Ліра”, 2002. – 312 с.
10. Кожевников Г.А. Как вести научную работу в заповедниках // Охрана природы. – 1928. - № 2. – С. 12-19.
11. Концепція екологічної освіти. Проект. Київ, 2002.- 32 с.
12. Міждержавні природно-заповідні території. / Під загальною ред. Т.Л.Андрієнко. – Міжвідомча комплексна лабораторія наукових основ заповідної справи НАН України та Міністерства України. Київ, 1998. - 132 с.
13. Програма Літопису природи для заповідників та національних природних парків. / За ред. Т.Л. Андрієнко. К.: Академперіодика, 2002. –103 с.
14. Реймерс Н.Ф., Штильмарк Ф.Р. Особо охраняемые природные территории, М.: Мысль, 1978. – 295 с.
15. Розбудова екомережі України. / Під наук. Ред. – Ю.Р.Шеляг-Сосонко. – К.: Програма розвитку ООН (UNDP), 1999. – 127 с.
16. Стеценко М.П., Попович С.Ю. Трансгосударственные природно-заповедные территории в перспективе створення в Україні. // В: «Развитие системы межгосударственных особо охраняемых природных территорий». Киев, 1996 - С.93-97.
17. Стойко С.М. Екологічне обґрунтування організації на Розточчі Польсько-Українського біосферного резервату та програма його діяльності. // В: “Лісівничі дослідження на Україні”. Львів, 1996. - С.178-184.
18. Biosphere Reserves on Borders. – Warsaw: National UNESCO-MAB Committee of Poland, 2000. – 133 p.
19. Breymeyer A., Bural M., Stojko S. e.a.. The East Carpathians biosphere reserve Poland/Slovakia/Ukraine. Warsaw,1999. – 62 p.
20. Davey A.G. National System Planning for Protected areas. / World Commission on Protected Areas, Best Practice Protected Area Guidelines Series No. 1 (Series Editor: Adrian Phillips). – IUCN – The World Conservation Union, 1998. – 71 p.
21. Denisiuk Z., Stoyko S. Ekologiczne podstawy stworzenia rezerwatow biosfery na pograniczu Polski i Ukrainy. // Chronmy przyrode ojczysta, 2000, No 1. – S. 18-36.
22. Transboundary Protected Areas for Peace and Cooperation. – IUCN, 2001. – 111 p.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.ecoline.ru/mc/books/man/indeks.html>.
2. <http://www.menr.gov.ua>.